

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 19. sz.

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

A halasgazdaságok megadóztatása.

Felesleges e helyen azt bizonyítani akarni, hogy vizeink egykori halbősége miért ért véget s miért nem lehet azt soha többé visszaállítani. Ha nem is volna egyéb ok, az a körülmény, hogy mezőgazdasági termelésünk érdekében közel 6 millió kat. hold területet hódítottunk el eddig a víztől egymagában is érthetővé tenné ezt, hiszen épen ezeken az óriási vízjárta területeken termett hajdan az a sok hal, mi vizeinket híressé tette. Önkényt következik ebből, hogy tenyésztésünk iránya is módosul, s a régi természetes gazdálkodás helyett egyre jobban előtérbe lépnek a tógazdaságok. Ma összesen 78 helyen van már ilyen az országban 10,000 kat. holdat meghaladó területtel. Közöttük 46 teljesen rendszeres, intenzív alapra fektett tógazdaság, tökéletesen kiszárítható tavakkal.

Eme halasgazdaságok zöme az utolsó 4—5 éven belül keletkezett, jelélül annak, hogy a kormány által elhintett mag immár gyümölcsét kezdi érlelni. Sajnos ez a gyümölcs veszedelemben forog, mert ott állunk, hogy ezt a csak alig fellendült gazdasági ágat, a mely eddig egészen hasznavehetetlennek ismert területek megjavításával juttatja a gazdát jövedelemhez, a földadón kívül új adóval is akarják sújtani.

Az Országos Halászati Egyesület tudomást szerezve ezen törekvésekről, kötelességének ismerte a földművelési kormányhoz fölírni és rámutatni azon tévedésekre, a melyen az említett intézkedés alapul. A földművelésügyi m. kir. miniszter urhoz intézett ezen előterjesztés így szól:

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Urunk!

Az Országos Halászati Egyesület működését újból megkezdve, feladatához és céljához mértén nemcsak arra törekszik, hogy a halászat emelésére közvetlenül ható eszközöket telhetőleg alkalmazza és terjessze, hanem figyelemmel kíséri az ezen termelési ágat érdeklő külső mozzanatokat is. Sajnos ezek között is akadnak kedvezőtlenek, sőt a mint a tapasztalás mutatja, közvetlen káros hatásuk gyakran szinte ellensúlyozhatatlan mértékben érvényesül, végtelen kárára azoknak a törekvéseknek, a melyeket épen Nagyméltóságod részéről ezen termelési ág emelése érdekében tapasztalni szerencsések vagyunk.

Ilyen káros hatás ellen fordulunk Nagyméltóságodhoz segedelemért ez alkalommal, a midőn a hazánkban legutóbb fejlődésnek indult tógazdaságok megadóztatása körül oly jelenségek mutatkoznak, a melyek következményeikben nagyon is alkalmasak arra, hogy a további haladásnak útját szegjék.

Köztudat szerint, a tógazdaság a mezőgazda kezében olyan eszköz, a melyik által ez területének termőképességét halhus előállításával használja ki. Mi természetesebb tehát, mint az, hogy ennek folytán ezen termelés megadóztatásának is ép úgy a földadótörvény alapján kellene történni, mint a többi mezőgazdasági ágánál. Azonban egy konkrét eset, — a mely hivatva lesz praecedensül szolgálni — azt mutatja, hogy az illetékes hatóságok e tekintetben köztudattal szemben más álláspontra helyezkednek.

Hazánk egyik legrégebbi halasgazdaságának, a tatabányai hitbizományi uradalom tógazdaságának megadóztatása ügyében a m. kir. közigazgatási bíróság, mint legfelső fórum, 1901. február 22-én kelt 8965/900. sz. ítéletével kimondotta, hogy a „tatabányai haltenyésztéssel elért tiszta nyereségnek földadóval nem érintett része III. osztályu kereseti adó alá tartozik.” Megokolja pedig

azzal, hogy „a tulajdonos a haltenyésztést házi kezelésben üzi,“ hogy „a tavak egy része földadóval terhelve nincs,“ hogy „a tenyésztés mesterségesen üzetik,“ továbbá, hogy „a haltenyésztés nagy terjedelme s a tiszta nyereség kétségtelenné teszi, hogy a haltenyésztés haszonhajtásra irányul“ s hogy „üzeme a földbirtok üzemével szoros kapcsolatban vagy külhatásban nincs miután attól különváltan, különleges felszereléssel és személyzettel kezeletik, de külön bérbeadás útján is értékesíthető.“ Mint haszonhajtó foglalkozás pedig, a mennyiben földadó által érintve nincs, az 1875: XXIX. t.-cz. 1. §-a és a 2. §. III. c) pontja alapján III. oszt. kereset adó alá tartozik.“

Kegyelmes Urunk! Bármily tisztelettel fogadjuk is a magas birói forum ezen ítéletét. mint szakemberek nem csak el nem zárkozhatunk, de sőt hazafiúi kötelességnek véljük, az ítélet megokolásában előforduló tévedésekre rámutatni s a dolog érdemét illetőleg szakszerű felvilágosítással szolgálva, a tévedések helyesbítésére nézve alkalmat nyújtani.

Az ítélet abból a helyes feltevésből látszik kiindulni, hogy mint minden haszonhajtó foglalkozás, a halasgazdaság is adóköteles; azonban, mert nincsen földadóval terhelve, egyéb alapon tartozik a közterhekben osztozni. Az ítélet tehát, tulajdonképen a földadó szabályozásáról szóló 1875: VII. t.-cz. egy hiányát, avagy mulasztását czélozza pótolni.

Tudtunkkal, akkor a mikor ez a törvény készült, a tatai tógazdaság már megvolt, hiszen rég lefolyt századokra nyulik vissza. Ez is, de még inkább a szomszédos Ausztria területén létező halasgazdaságok százai, kézzelfogható eredményekben igazolták, mint lehet a maga helyén kellő szakértelemmel a vizek medrét is a termelés céljaira felhasználni. Daczára eme példákknak a földadókataszter tervezői és alkotói, a vízmedreket ép úgy a „hasznavehetlenek“ sorába sorozták, mint a kavicsbányákat, kősziklákat, utakat, temetőket stb. A törvénybe iktatott ezen hivatalos felfogás, igen nagy kárára volt a halászatnak. Akkoriban volt ugyanis a halászat hanyatlása leginkább érezhető, s a halászati jognak folytonos értéktelenedésével együtt járt a nagy-

közönség érdeklődésének szűnése, mely kettős ok együttes hatása folytán lassankint a köztudat odáig hanyatlott, hogy a halászatban mi egyebet sem látott és keresett, mint a vízben termő halaknak kifogására irányuló tevékenységet. Ez a felfogás annyira gyökeret vert, hogy szinte kipusztíthatatlannak látszik, s alig tévedünk, a mikor az általunk neheztelt ítéletben is ennek a gyümölcsét véljük feltalálni.

Az ítélet nevezetesen következetességgel „haltenyésztésről“ beszél, nyilván, mert a magas birói forum nem tudja, hogy a tenyésztés ma már nem *czél*, hanem csak *egyik eszköze* a halasgazdaságnak. Amióta a tudomány kimutatta azt az okozati összefüggést, mely a talaj megfelelő kezelése: *művelése* és a *természetes haltáplálék fejlődése* között fennáll, az ítélet által említett „haltenyésztés“ *rendszeres termeléssé* lett, olyan termeléssé, a hol a talaj termőerejét halhus előállítására fordítják, ép oly tudatosan és biztosan, mint akármelyik másik mezőgazdasági ágban. Mert pedig ennél is ép úgy a szabadon fejlődő tudomány irányítja és fokozza ma már az elérhető eredményt mint a többiekénél, a mezőgazdaság oly különálló ágává lett, a melyet teljes joggal nevezhetünk *halasgazdaságnak*, a mint hogy a haladottabb külföldön már régen így nevezik és tekintik.

Mint a mezőgazdaság minden ágánál, a halasgazdaságban is az elmélet fejleszti a gyakorlatot. S ha csak valamennyire is ismerjük akár az egyiket akár a másikat lehetetlen azt az analógiát nem látni, a mely léptenyomon mutatkozik, a halasgazdaság és egyéb az állattenyésztésre alapított gazdasági ágak között, ugyannyira, hogy már csak ennek folytán sem lehet a halasgazdaság hovátartozandóságát vitatni. Ha például szembeállítjuk a halastavat a legelővel, a helyes használat tekintetében mindegyiknél alapvető, hogy csak bizonyos számú állatot illetve halat bir táplálni. Ezt a számot növelni csak oly mértékben lehet, a mint az illető talaj termőképességét megfelelő műveléssel emelni bírjuk. A tógazdaság talaja is alá van vetve a kimerülésnek és bizony *rendszeres művelésre* szorul akkor, ha termőképességének felujulásáról gondoskodni akarunk. A tó-

A víz hatalma.

— A „HALÁSZAT“ eredeti tárczája. —

(Folytatás.)

Irta: *Krenedits Ferencz.*

Időrengetegbe került míg az őstengerben egy gazdag állat- és növényvilág fejlődhetett ki. Mert a már a föld belsejébe zárt hűthető láva csak igen nehezen engedte meg az első réteget képező kéreg megerősödését csakis a folyton szakadó eső volt erre képes; az állandó esőzéstől felhalmozódó vizek azonban oly nyomást gyakoroltak az akkor még vékony földrétegre, hogy annak súlya alatt a kérgen szakadások — horpadások — keletkeztek: a szakadásokból a kérgen alatt forrongó láva tört elő s a víz felületére érve az őstengerből kiemelkedő szárazföldek alapkövét vetette meg. Mihelyest az első földrész kiemelkedett a világtengerből azonnal megkezdődött az az engesztelhetetlen harc, melyet a nap égető tüze, a körlég mozgása, a tenger csapkodó hulláma és a csapadékvizek, az ozon, szénsav, ammoniak, salétromsav még manap is kifejtének. S melyek szünet nélkül vajták, rombolták és porlasztották az ősi eredeti kőalakzatokat, miáltaj lassankint a létrejött szárazföldeket a megélhetés föltételeinek megfelelő módon berendezni kezdték, ami különösen a mindig a legmelyebben fekvő rész felé törekvő csapadékvizek által alkotott víz-hálózat és tavak keletkezése után éretett el. Ezek folytonos

munkája ugyanis előbb törmeléket alkotva, majd pedig azt felaprózva s megporlasztva a tengerbe sodorták, melynek fenekén az lerakódott, majd időrengeteg után ott felhalmozódva, megalakotá a még csak csirájában szendergő tökéletesebb élet számára termő földet, mely a még mindig nem elég erős földkéreg újabb kiemelkedésekor fölszínre jutva egy sokkal tökéletesebb életnek adva helyet.

Ily nagy alakulásokon ment földünk keresztül az évek véghetetlenül hosszú során át; az első ősidőben, a legegyszerűbb tenyésztéssel kezdvén meg életét, — ezt követé a kőszénkor s a halak világa, — az óriási ragadozó gyíkok és repülő sárnyak korszaka, — majd jégvilág és az özönvíz változtatá meg földünk arcát és még csak ezután roppant idő lefolytával állott be az ember uralma.

Minél alább hatolunk kutatásainkkal a földbe, minél régebbi földrétegekre bukkanunk, annál különösebb, egyszerűbb és tökéletlenebb állatokkal és növényekkel találkozunk... A legfelső réteg, mely a legközelebbi átalakulás maradványa homokból és agyagból áll, s oly növények és állatok maradványai található rajta, melyek a jelenleg létezőkkel igen hasonlatosak. Ezen vízözön előtti korszakot megelőző rétegben, már csak teknőcök s gyíkok találhatóak, az ezt megelőző korszak rétegeiben pedig még ennél is tökéletlenebb állati élet fedezhető fel, tovább lapozva a

gazda, eme munkássága révén, már a szorosabban vett szemtermeléssel kerül vonatkozásba. E tekintetben jellemző, hogy mint a szemet tavasszal elvetik, a halat is ugyancsak tavasszal rakják a tavakba, a melyekben közvetlenül az előtt duzzasztják csak a vizet. Benne maradnak pedig egész ősziig, a mikor a tó előzetes leeresztésével következik a gazda aratása: a *lehalászás*. Közben csupán őrizni kell a tavakat, hogy senki vagy semmi a halakban kárt ne okozzon. Egyéb munkával a tógazdaság nem jár még télen sem, annál fogva, hogy a hideg időszak tartamára a tógazdaság főhala, téli álmat alszik, letargikus állapotban van.

Ám a tófenék művelése abban áll, hogy hosszabb-rövidebb időn, de legalább a tél tartamára kiszáritják, felszántják, bevetik, ásványi sókkal, mészszel és nitrogén tartalmu anyagokkal trágyázzák, mert a levegő, a víz és a meleg együttes hatás a talajból olyan növényi és állati szervezeteket (plankton) fakaszt, a melyet a tóba tett halak halhussá változtatnak. Önkényt folyik ebből, hogy valamely tógazdaság termését csak is a termelő területre való vonatkozásában lehet helyesen megadni, szakasztottan úgy, mint a szemtermelésnél.

Ime ezekben vázoltuk röviden, a tógazdaság miben-állását, a mivel természetesen koránt sincs annak a mezőgazdasághoz való viszonya kimerítve. A további ismertetésünket azonban az itélet megokolásainak azon részéhez kívánjuk fűzni, a mely azt állítja, hogy a *hal-tenyésztés, illetve halasgazdaság üzeme a földbirtok üzemével szorosabb kapcsolatban vagy külhatásban nincs*.

Talán nem vétünk a köteles tisztelet ellen, ha állítjuk, hogy csak is laikus beszélhet így és bármelyik szakértő tájékoztathatta volna az ítélkező magas birói forumot arról, mily nagyon is benső, éppen a hatások kölesönös-ségén alapuló kapcsolat van a mező- és a halasgazdaság között.

A hazánkban immár szintén gyökeret vert tógazdaságok között elég szép számmal vannak az olyan példák, a melyek igazolják, hogy egyes *meddő* területek tóvá alakítva nemcsak halászati, hanem mezőgazdasági szempontból is *termővé* váltak. Másutt ismét, így Tatán

is azt láthatjuk, hogy rétműveléssel kapcsolatban, a talajkihasználás *egyik leghatékonyabb eszközét* képezi a tógazdaság. Sőt még arra is mutathatunk példát, hogy a tó, illetve halasgazdaság, a szokásos gazdasági növényekkel rendes forgóba van, illetve oly váltógazdaságot képez, a melyknél egy és ugyanazon terület rendszeren az 5-ik vagy 6-ik évben tó gyanánt lesz hasznosítva. Mind e tények, elég classikus példái annak, hogy a halasgazdaság ugyancsak szoros, mondjuk *szerves kapcsolatban* áll a mezőgazdasággal, még pedig azért, mert a vizekben levő és föltartózatlanul lera-kodó iszap, továbbá a víznek közismert oldó hatása, nemkülönben a halak által közvetített jelentékeny anyag-csere természetszerűleg teremti meg azt a kapcsolatot, melynek mását modern mezőgazdaságunk egyéb mellék-ágainál hiába keresünk.

Az, hogy a halasgazdaság a földbirtok üzemétől *elkülönítetten* is kezelhető, tökéletesen igaz. De vajjon lehet-e ezt döntő érvek tekinteni akkor, a mikor akár-hány más rokontermészetű gazdasági ágra nézve is áll az, hogy külön kezeltetik. Így ki ne látott volna olyan üzemet, a melynél valamely földbirtok legelő része *juhászat* révén egész függetlenül a többi gazdaságtól hasznosított.

A halászat *különleges felszerelése* pedig bizonyára nem különlegesebb, mint egy más állattenyésztési ágnál használt felszerelés, vagy akár az öntözés alá fogott mű-rétek felszerelése, nem is említve a rizstermelésnél az ugyancsak szokatlan rizshántolót, avagy a dohányterme-lésnél a szárítópajtákat stb. Ép úgy nem különlegesebb a kezelő személyzet sem, mint akár a méneseknél, a gulyáknál, a dohányynál, a szőlőnél, az erdészetről alkal-mazottak.

Szakszerű érveinkkel úgy hisszük eléggé kimutattuk, a modern értelemben vett halasgazdaságnak a mező-gazdasággal való szoros kapcsolatát s abból mi csak egy következtetést birunk levonni, nevezetesen azt, hogy a halasgazdaság megadóztatása is csak azzal egyező alapon történhet helyesen és igazságosan! Ebbeli meg-győződésünket támogatja egyébként maga az 1875:

öld őstörténelmében a növényzet legbujább korszaka — a kőszén korszak következik. E korszakban az állatvilág csakis halak, csigák által volt képviselve, a növény-ország azonban legnagyobb pompájában diszlett, a páfrány, mely jelenleg a füvekhez törpült, a sigillária, mely napjainkban csak mint moh található, akkor még mint fa-óriás, a növény-világ ma már elképzelhetetlen roppant tömegével, vízgözben állt, a folytonos mozgásban levő áradatba hullatva levelét, tömördek rétegekre halmozódva megalkotá azt a réteget, mely manap a haladás egyik leghatalmasabb emeltyűjét — a kőszén szolgáltatta; e korszak azonban vajmi sivár és elbagyatott lehetett: hangtalan némaságban sűrű és terhes fellegek átláthatlan homályában telt.

Az első alakulás rétege a legalantabb levő vulkanikus kőtömeg, melynek felületén még a legkezdetlegesebb élet nyomaira is alig bukkanhatunk.

***

Az ember élete a földön csak mintegy ötezer évre vezethető vissza! Röviden szabott élet időnkhez képest, mily évrereteg s mégis elenyésző csekély a föld születésének idejével és ez azon megjelenő legkezdetlegesebb étellel szemben?

A rege sem szól felőle — de nem is szólhat erről az i. őrről, mikor még ember sem volt a földön... Nem tud azonban megnyugodni a régiségbűvár, nem áll meg tétlenül az egyiptomi pyra-

misok temetőjénél, hanem fáradalmat nem ismerve az egész ember-öltön át szorgosan kutat tovább abban az őskönyvben, melyet a mindent uralma alá hódító idő, nekünk embereknek, a föld kér-gére írt. Csak lapoznunk kell benne, hogy megismerhessük törté-nelmét: lapjai a földrétegek, betűi pedig a rétegekben előforduló állatországi és növényvilági kövületek.

Nem emberi tévedésen alapuló — ingadozó nézetek ezek, ha-nem sziklába vésett megdönthetetlen örökgazságok! Feltaláljuk bennük azon különféle átalakulási korszakokat, melyen földünk ezredévről-ezredévre keresztül ment — s küzdött, hogy jelenlegi alapját elnyerve, növényzetének és a rajta élő lényeknek hazát biztosítson.

Mély ásatásoknál, milyenek például: a fúrott és az artézi kutak, melyek több száz méternyre hatolnak be a föld gyomrába, különféle földrétegekre találunk. A föld bármely részén történjék is ily ásatás, ezen rétegek „vaskövetkezettiséggel” és ugyanazon sorrendben fordulnak elő — e rétegek egymásutáni sorrendje sehol sincs megzavarva: sehol sem található kréta és kovakő felül, agyag és homok alul.

A földrétegek következetes egymásutáni sorrendje tette lehetővé a föld korának tanulmányozását és életidejének kiszámítá-sát: ezen rétegek mindegyikében az évezredek rengetegében tüne-dező állati és növényi élet temetőjére találunk — mindegyik

XXIX. t.-cz. is, mint a melyre a közigazgatási bíróság ítélete alapítva van.

Nevezetesen e törvény 1. §-a szerint keresetadó alá tartozik minden keresmény, jövedelem, mely kézi munkából, ipar s kereskedelmi üzletből, szorosabb értelemben vett szellemi (értelmi) és bármi más haszonhajtó foglalkozásból és üzletből, végre föld- ház- és tőkekamatadónál tekintetbe nem vett *személyes keresetből* származik.

Ugyanezen törvény 2. §-a osztályozza az 1. §. szerint megállapított keresetadót és III. c) pontja szerint a keresetadó III. osztályába tartoznak: a bankárok, kereskedők (kalmárok, szatócsók) és gyógyszerészek s általában mindazok, kik valamely *haszonhajtó üzletet* folytatnak.

Ezek szerint tehát az ítélet megokolása a „haltenyésztés“ *személyes keresetnek* illetőleg *haszonhajtó üzletnek* tekinti.

Mindenek előtt mivel maga az ítélet elismeri, hogy a haltenyésztési bérbeadható, holott személyes keresetet tudvalevőleg nem lehet bérbeadni, további bizonyításra nem szorul, hogy a haltenyésztés nem személyes kereset.

Hogy a maga helyén és helyes kezelés mellett a haltenyésztés haszonhajtó foglalkozás, az bizonyos. Hiszen épen ebben gyökerezik a kormányok, törvényhozások és szaktestületek ama közérdekű törekvése, hogy a termelés ezen ágát áldozatok árán is terjeszteni, emelni iparkodnak. De hogy ez a tulajdonsága az adó jellegének megállapításánál, mily értékű, az önkényt következik abból, hogy ugyanez a tulajdonsága minden más emberi foglalkozásnak is meg van, ha az megélhetést biztosítani hivatott, hiszen valamennyinél az a legáltalánosabb erkölcsi követelmény, hogy *haszonhajtó* legyen.

De nem lehet a haltenyésztés *üzlet* sem, mert az üzlet mint keresetet nyújtó rendes foglalkozás szükségképen az *iparszerű tevékenység* fogalmát rejti magában. Ámde mint fentebb már kifejtettük az a „haltenyésztés“, a melyre az ítélet vonatkozik, olyan foglalkozás, a melyik télen át teljesen szünetel, sőt még nyáron is vagy öt hónapon át nem igényel más emberi munkát, mint a mezőőrök munkakörébe vágó őrzést. Már pedig a hal, mint az ítélet szerinti „haltenyésztés“ fő produktuma,

---

rétég azt mutatja, hogy több millió év előtt ő képezte, a föld felületét, és hogy az ő sirjába dőlt „korszaka“ — ezért van bennük megkövülve az őskorban létező élet.

***

A Hima'ájának ismeretes egy olyan csúcsa, melynek magassága 8840 méter, úgy mondható, hogy egyes csúcsa a száraznak magasabb, mint az Óceán legnagyobb (eddig ismert) mélysége; de az Óceán közepes mélységét hasonlítva össze, a hegység közepes emelkedettségével, az óceán győz. . . . Az egész óceán vizének súlya 3.270,600 billió tonnára van számítva, mi azonban nem több, mint a Föld $\frac{1}{1700}$ része; térfogat a 788 millió köbmérföldnek felel meg. A milyen szabályszerű az óceán felső batára, olyan véletlen az alsó. A víz e roppant teste is csak azon természet-törvénynek engedelmessékedhetik, melynek az esőcseppek az aszfalt-járón, hogy t. i. a járófelület mélyedésében gyűlnek meg: az Óceán vize is a száraz felületének horpadásait tölti ki és valamint a szárazon látunk hegyet, völgyet, lapályt, ugyanezen felületi változások vannak a tenger fenekén is, minélfogva az óceán mélysége és fenekének tájképe csak oly változatos, mint a száraznak a dombozata. . . .”

a legmerészebb fantázia mellett sem tekinthető ipari tárgynak, továbbá, mert a termelt halhusnak még az értékesítése sem történik másként, mint az egyéb nyers-terményé: részünkről a szóbanforgó ítéletben még alaki tekintetben sem találjuk fel azokat a kellékeket, a melyek az alapjául szolgált törvény alkalmazását megokoltnak és megnyugvást keltőnek feltüntethetnék.

Teljes tisztelettel kifejezett véleményünk szerint az a körülmény, hogy az 1875: VII. t.-cz. 10. §-ában megnevezett művelési ágak közül a tógazdaság külön megemlítve nincs, oly hiánya a törvénynek, a mely semmikép sem lehet ok arra, hogy az emberiség törekvése és haladásának eredményeként feltűnő, eddig nem ismert termelési ágak terjedését, a törvény szellemével ellenkező adóztatással megnehezítsünk. Hogy a tógazdákra s velük együtt a halaszgazdaságok elterjedésére nézve a III. oszt. kereseti adó *súlyos*, szinte *elviselhetetlen terhet* ró, azt könnyű átlátni. Ismeretes, hogy a III. oszt. kereseti adó a tiszta jövedelem 10% teszi. Az is köztudomású, hogy ehhez jövedelmi adó, pótdadó, megyei és községi pótlékok, utadó, betegápolási és más mindenféle czímen szedett illetékek járulnak, a melyek végösszegben, a tisztajövedelemnek legalább is 20%-át emésztik fel. Hozzájárul mindezekhez a kirovással kapcsolatos sokféle nehézség, a melyek miatt a tógazda a természet viszontagságain felül még a pénzügyi hatóság zaklatásainak, avagy legalább eme közegek ingadozó felfogásának is ki lesz szolgáltatva. Ugyanis a tiszta jövedelem kimutatása felette megnehezíti az a körülmény, hogy a jövedelem élvezőjének kötelessége a nyersbevételt terhelő költségeket bizonyítani. Nem szorul bővebb magyarázásra, hogy ezek a költségek örökös alkudozásnak tárgyai, és a dolog természeténél fogva könnyen lesznek oly kellemetlenkedések forrásává, a melyeket elkerülendő, a birtokos inkább örökre lemond a halaszatról.

Ime ebben látjuk mi a szóban forgó adózási rendszert a tógazdaságok terjedésére nézve veszedelmesnek és az amúgy is sok nehézséggel küzdő mezőgazdaságra nézve egy olyan csapásnak, a melynek elhárítása *országos érdek*. Az eszközt és módot bizonyára nem lesz nehéz megtalálni akkor, ha az illetékes tényezők is elfogadják az általunk megjelölt természetes alapot s nem akarják a halászatot más elbánásban részesíteni, mint a minőben a mezőgazdasággal rokon egyéb termelési ágak részesülnek.

Az 1875: VII. t.-cz. 6. §-ának *b)* pontjában a törvényhozás bölcsesége világosan kijelölt egy követendő *czélt*: az *ország adóalapjának minél inkább való fejlesztését*. Ha ennek szellemével ellenkezően járunk el, magunk alatt vágjuk a fát. Éppen ezért teljes meggyőződésünk, hogyha ténynyé lesz a tógazdaságoknak III.-ad osztályú kereseti adóval való terhelése, akkor hiába reméljük a jelzett adóalaphoz a tógazdaságok által való gyarapodását!

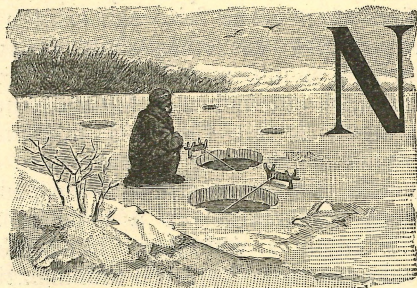
Mindezekre tekintettel egész bizalommal és a siker teljes reményével fordulunk Nagyméltóságodhoz, mint a kinek hathatós gondozása folytán jutott a szóbanforgó termelési ág ennyire is: kegyeskedjék minden rendelkezésére álló eszközzel odahatni, hogy a tógazdaságok megadóztatása csak is az 1875. VII. t.-cz. rendelkezései alapján foganatosítsassék.

Hazaifui hódoló tisztelettel

Budapesten, 1902. június hó 7-én.

Az Országos Halászati Egyesület.

Artézi vízzel táplált halastavak.

Nem rég ideje, hogy az első jól bevált artézi kutak kedvet teremtettek az alföldön olyanok létesítésére s ma már itt is, ott is, számtalan helyen ontja vizét az artézi kút. Néhol oly bőven, hogy a napi szükségletekre elfogyasztott mennyiségén felül sok folyik el hasznaveétlenül. Több helyen gondoltak már arra, különösen ott, ahol magától is tócsákat képez a kút lefolyó vize. nem lehetne-e azokat halastavak, halgazdaság táplálására felhasználni. S valóban, ahol van *hozzávaló terület* és a víz *minőségre megfelelő, mennyiségre kielégítő*, a halgazdaság létesítése indokolt és életrevaló gondolat.

Hozzávaló terület alatt azt akarom érteni, hogy legyen az nagyobb terjedelmű; lehetőleg füvel benőtt rétság. Felülete lehet sík, de lehet hullámos is, azonban lehetőleg olyan legyen a fekvése, hogy a vizet ne csak rábocsátani, de amikor szükséges, le is lehessen azt onnan vezetni.

Az igen kis terület azért nem előnyös, mert termése csak csekély lehet. Hiszen tudjuk, hogy a legjobb tavak is csak korlátolt mennyiségben termelhetnek haltáplálékot s minden egyes hálnak meglehetősen nagy, hogy úgy mondjam, leelőterületre van szüksége. Ha a rendelkezésre álló terület 10—20 holdnál nem nagyobb, előnyösebb lesz az ú. n. *felesüzemet* alkalmazni, mint a *teljeset*, t. i. a rendszeres, ivatás után történt tenyésztést. Ekkora terület ugyanis kicsiny ahhoz, hogy annyiféle tóra daraboljuk szét, amennyit a teljes üzem okvetlenül megkövetel.

Sokkal czélszerűbb csupán egy tóvá alakítani, mely nagyobb tavat azután, a körülményekhez képest, vagy pontyhizlalásra, vagy süllő, esetleg egyéb más halfajták növelésére lehet használni.

Az a követelmény, hogy a tóvá alakítandó terület füves legyen, azért jelentős, mert a füvel borított föld felett átmelegedő víz az igazi termőhelye azoknak az apró, alsórendű parányi szervezeteknek, melyek a szelid természetű halaknak állandóan, a ragadozóknak pedig életkoruk első idejében pótolhatatlan természetes táplálékul szolgálnak. Ebből mindjárt a tavak létesítésének módjára kaphatunk úbaigazítást, hogy t. i. mennyire okszerűtlen dolog a felső termőtalajt, mely talán már füves is, eltávolítani, azaz a tavat ásással létesíteni.

A tóterület harmadik feltételül azt említettük, hogy az olyan legyen, amelyről a vizet le is lehessen vezetni. Ez azért szükséges, mert a tófenéknek télen át szárazon kell állani, hogy a haltáplálék a termelésre felújulhasson. Természetesen ebből nem az következik, hogyha olyan artézi kút képezte tavakról van szó, melyeket nem lehet tökéletesen lecsapolni, azokat egyáltalán ne is használjuk fel halászatilag, csupán az, hogy amennyire lehet, igyekezzünk őket lecsapolhatókká tenni. Az ilyen le nem csapolható tavak kisebb termést adnak, mint amazok, e mellett inkább ragadozó halaknak (süllő stb.) valók, kiváltképpen, ha módunkban áll őket csekély értékű, ú. n. takarmányhalakkal ellátni.

Az artézi kút vizének minőségére csupán az a követelés állhat meg, hogy a halak szervezetére ártalmasan

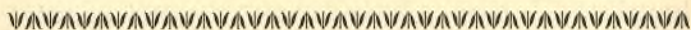
ható ne legyen. Van-e elég levegőtartalma, hoz-e magával táplálékot, az mind mellékes.

Ha ugyanis a kútnál még tartalmaz is károsan ható gázokat, még korántsem bizonyos, hogy hasznavehetetlen, mert a levegőn csakhamar elvesztheti azokat. Így p. o. tapasztalásból tudom, hogy nálunk annyira megszokott a kifolyásnál erősen kénhidrogén szagú artézi vizeket egészen jól lehet használni, bennök még a nagyon kényes süllő is jól érzi magát; főleg, ha 100—200 méter úton a levegőn szabadon folyva vezetetik a víz a tóba.

Az artézi víz levegőtartalma annyiban nem lényeges, amennyiben tóvá szétterülve nagy felületen érintkezik a levegővel, s így absorbeálja a hőfokával lekötendő mennyiséget, ha előzőleg nem lett volna is elegendő mennyiség benne. A víz haltáplálék-tartalmának hiánya pedig azért nem bir jelentőséggel, mert ha a terület megfelelő, fog ott a tóban táplálék teremni, nem szükséges, hogy a víz hozza azt oda magával, amire különben sehol sem szoktak számítani.

Hogy a tógazdaságban minden hold tóterületre mennyi víz szükséges naponta, azt legegyszerűbben úgy határozhatjuk meg, ha kiindulva abból, hogy a tó vízszíne maradjon állandó, azt követeljük, hogy a kútnak annyi vizet kell adni, amennyi a tóból elpárolog és beszivárog. Átlagos számítás szerint, ehhez a nyári nagy melegben holdanként és naponként mintegy 35—40 köbméter víz szükséges, minélfogva azt mondhatjuk, hogy ahány 40 m³ vízfölöslege van az artézi kútnak huszonnégy óránként, legalább annyi kat. hold kiterjedésű tóterületet lehet azzal kielégítően táplálni, illetve olyan nagyságú területen lehet azzal halgazdaságot létesíteni.

—z.—

A pisztrángporontyok vizkórja.

A lazaczfélék ikrája, fejlődésének első idejében, egészen a szempontok megjelenéséig, mindenféle nyomás, lökés vagy hirtelen való megrázkódással szemben igen érzékeny s így a frissen termékenyített ikra veszteség nélkül alig szállítható.

Ennek az érzékenységnek tulajdonítható az is, hogyha a költőedényt, melyben az ikra 4—8 nap óta fejlődésnek indult, véletlenül erősen meglökik vagy megrázzák, úgy a benne lévő ikra jelentékeny része elhal, vagy pedig a halporontyok rendellenesen fejlődnek, illetőleg a kikelő ivadékon fejlődési rendellenességek láthatók, a mennyiben kétfejű, kétfarkú halporontyok, vagy másféle kettős torzok kelnek ki az ikrából. Ugyanilyen fejlődési rendellenességek támadhatnak akkor is, ha az ikrát tartalmazó küldemények nagyobb rázkódásnak vannak kitéve.

Az óvatos, egyenletes helyváltoztatást ellenben minden baj nélkül elviselik; ha tehát a költőedényben levő ikrára esetleg iszap rakódott le, úgy azt minden baj nélkül leöblíthetjük, vagy gyenge permetezővel lemoshatjuk, világos bizonyítékául annak, hogy csak a hirtelen való lökés, vagy rázkódás okoz kóros elváltozásokat.

Kellemetlen következményekkel járhat az ikra erősebb összenyomása is. Így, ha mesterséges ikravétel alkalmával az ikrát erős nyomással préselik ki, vagy ha szállítás céljából az ikrát tulságosan tömött rétegekbe csomagolják, illetőleg az egyes rétegeket erősebben összenyomják, úgy e mechanikai behatás szintén kóros

elváltozásokat okozhat, melynek következtében az ikra tetemes százaléka elpusztul, vagy pedig a kikelő halporontyok tápláló zacskója vízkórossá lesz.

Ilyen módon keletkezhetett az a betegség is, mely az egyik felsőmagyarországi költőházban lépett fel a f. évi január hó végén, a hol több mint 2000 ikra és közel 4000 pisztrángporonty pusztult el január 28-ától május 8-áig. Az elromlott ikrákról csak annyit említ az értesítő irat, hogy az ikra egy része nem volt megtermékenyítve. A beteg halporontyok nyakán pedig véres-vörös foltocska keletkezett, a poronty meggömbült és azután elpusztult. Ilyen módon 30—70 db elhalt naponta. Egynehány porontyon azonkívül a tápláló zacskó óriásivá növekedett; ezek egyideig még éltek, de nemsokára szintén elhaltak.

A betegség természetének megállapítása céljából 14 halporonty küldetett be a m. kir. állatorvosi főiskolának vezetésén alatt álló kórbonczitani intézetébe. A vizsgálat azután kiderítette, hogy a pisztrángporontyok testének farki vége csaknem kivétel nélkül meghajlott és pedig lefelé, vagy felfelé s a test többé-kevésbé ívformájában meggömbült. Szájuk többnyire tátott s tápláló-zacskójuk kisebb-nagyobb mértékben duzzadt. Kettőnél a tápláló-zacskó borsómeckoraságú, gömbölyű s egészen átlátszó falú hólyagnak látszik, melynek közepén, csaknem víztiszta folyadéktól körülveve, a tápláló szikállomány ismerhető fel. A többi halporonty tápláló-zacskója megtartotta ugyan rendes formáját, azonban a burok és a szikállomány között itt is több-kevesebb ugyanolyan víztiszta folyadék ismerhető fel s ennél fogva a zacskó körzeti részei áttetszők, középponti része ellenben átlátszatlan, sárgás-fehér színezetű.

Némelyik poronty testének az elülső részében, csaknem közvetlenül a fej mögött, sárgás-vörös foltocska ismerhető fel, mely a mikroszkópos vizsgálat tanúsága szerint tágult és erősen megtelt vérerek hálózatának bizonyult.

A pisztrángporontyok e betegsége a *tápláló-zacskó vízkórja*, a mely az eddigi tapasztalatok szerint az ikravevés alkalmával, szállításközben vagy más módon az ikrára gyakorolt erősebb nyomás folytán keletkezett. Ugyanezen okkal állhatott összefüggésben az ikra egy részének az elpusztulása is, úgy, hogy nem annyira a termékenyülés kimaradása, mint inkább az említett mechanikai behatások valamelyike okozta a 2000 ikra elhalását. Az ikrának tehát az a része, a melyet leg-erősebben ért a nyomás, elhalt időelőtt, a fejlődés benne egyáltalában nem indult meg, míg a kevésbé sérült ikra kifejlődött ugyan bizonyos mértékig, azonban a kikelő halporonty betegen, valamely betegséggel vagy fejlődési rendellenességgel jött a világra, melynek következtében azután elhalt.

A betegség okát e szerint ismerjük, keletkezési módját azonban nem. Feltehető ugyan, hogy a halporontyok vízkóros megbetegedése is valamely fejlődési rendellenességgel áll összefüggésben, a mint azt az emlős állatok egyes veleszületett vízkóros elváltozásairól tudjuk, közelebbi részletek azonban e halbetegség keletkezéséről ma még nem ismeretesek.

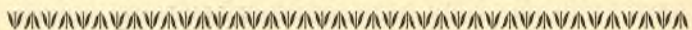
A tápláló-zacskó vízkórjának lényege pedig az, hogy a szikahólyag burka és tulajdonképen való tartalma köré savoszerű folyadék szivárog, melyől a zacskó kétszeresen, sőt háromszorosan is megduzzadhat s a helyett, hogy napról-napra kisebbednék, folytonosan növekedik. Az ilyen módon megnagyobbodott zacskó azután annyira előrefekszik, hogy összenyomja a szív

és a szilványok tájékát, vérkeringési és lélekezési nehézséget okoz és ezek következtében a poronty elpusztul.

A fej mögött elötünő véres-vörös foltocska szintén a vérkeringési zavarral állhat összefüggésben, vagyis vérpangás lehetett az oka, a mit a mikroszkópos vizsgálat is igazolni látszott, a mennyiben e foltocskáknak megfelelőleg erősen tágult és telt vérereket találtunk.

Gyógyulásra, tekintettel a betegség természetére és eredetére, nincsen kilátás. Elhárítása tekintetében pedig az a legfontosabb, hogy az ikravétel és a csomagolás megfelelő módon történjék s általában mindenféle nyomástól, hirtelen való megrázkódtatástól védelmezzük a lehetőségig a lazaczfélék ikráját.

Dr. Rátz István.

Halászat kiállítás Pozsonyban.

A mint már e lap hasábján is jeleztük a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a *halászat* is képviselve lesz mint az I. főcsoport (élő állatok és állati termékek) egyik külön alcsoportja.

E kiállítás elé bizvást a legszebb reményekkel nézhetünk, mert már most halászatunk a maga teljes és erőteljes fellendülésében lesz bemutattható.

Az I. mezőgazdasági kiállítás helye Szeged, a hol a halászat szintén képviselve volt, kevésbé felelt meg egy ilyen halászat kiállítás céljainak. Hegyvidéki halászatunk a nagy távolság miatt egyáltalán nem volt abba bevonható; síkföldi tógazdaságaink legnagyobb részétől is távol esett s a legfőbb akadály volt a vízvezeték hiánya.

A Budapesten megtartott legutóbbi nagyobb kiállítás — a milleniumi országos kiállítás óta pedig hat év mult el; ez az egyébként elég rövid idő igen sokat jelent egy olyan egészen új alapokra fektetett művelési ág nál, mint a minő a halászat is. Ennyi idő igen sok gyakorlati eredményt szolgáltat, a melyek alapján biztos ítéletet alkothat magának mindenki a dolog életrevalóságáról.

A halászat kezdetleges ősi formájából, a mely tisztán csak a halfogásra szorítkozott, öntudatos termelésévé vált, a melynél a fogás csak olyan részlet, mint pl. a buzatermelésnél az aratás.

A mezőgazdaság keretében halászat ma már valamely terület termőerejének halhús előállításával való kihasználását jelenti.

A kiállítás célja lesz a halászatot ebben a formájában bemutatni.

Pozsony fekvése rendkívül kedvező a kiállítás szempontjából.

Közel fekszik egy részről hazánk elsőrangú pisztrángos halaszatához, másrészt a Dunántul vidékéhez, a hol legnagyobb szabású ponty- s süllő-tenyésztő tógazdaságaink létesültek.

Az eddigi jelentkezések is mutatják már, hogy e halaszatok révén méltóan lesz mesterséges halászatunk a kiállításon képviselve.

Elsőrangú jelentőségű lesz aztán a „Balatoni halászat részvénytársaság” részvétele is a maga modern s okoszerű alapokra fektetett üzemével hazánk a legszebb természetes halaszatán.

A kiállítás igazgatóságának intézkedése módot fog arra adni, hogy a kiállított dolgok megfelelő keretben jelenjenek meg.

Külön pavillon épül a halászat számára, a melyben többek között a földművelésügyi miniszter úr bőkezűségéből 30 darab aquarium is helyet talál az élő halak bemutatására. A rendezőség azonban nem csak azon igyekszik, hogy a nagy közönségnek látványosságban legyen része, hanem legtöbb törekvése, hogy a kiállítás a gazdaközönséget teljesen tájékoztassa a halászatnak okszerű kihasználásáról. E végből az országos halászati felügyelőség számos kész s már üzemben lévő halasgazdaság tervrajzát fogja bemutatni az elért eredmények feltüntetésével.

Mindezzel bizonyára sikerülni fog a kiállítást látogató közönség érdeklődését kelően felkelteni s a halászatnak, mint a mezőgazdaság egyik leghathatósabb jövődelmi forrásának fontosságát a köztudatba átültetni.

p.—

~~~~~

Néhány szó a halak kereszteződéséről.

A halak kereszteződését és a keresztezésekől származott halak további szaporodását az ichthyologusok és haltenyésztők a legutóbbi időig nemcsak kétségbe vonták, hanem határozottan állították is, hogy a szabad természetben keresztezések a halaknál egyáltalán nem voltak megfigyelhetők és ilyenek nem is fordulhattak elő, már azért sem, mert ez esetben az egyes létező fajok nem volnának egymástól oly élesen megkülönböztetők.

Sőt tovább mentek ennél is és azt mondták, hogy az emberek által mesterségesen elősegített keresztezések nem sikerülhetnek, ha pedig sikerülnek, úgy az azokból származó egyének továbbszaporodásra teljesen képtelenek.

E téves nézetek lassankint mindinkább terjedtek és annyira lábra kaptak, hogy a tenyésztők a salmonidák keresztezésével már-már fel is hagytak.

1888. év elején azonban *Quackenbos* D. John váratlanul egy oly érdekes közléssel lépett a nyilvánosság elé, a mely úgy a tudomány, mint a haltenyésztők érdekeit illetőleg egyaránt nagy fontosságúnak látszott. Ennek következtében Skótszágban a howietowni haltenyésztésben megkísérelték a *Trutta fario*, közönséges pisztráng és *Salmo salar*, lazac közötti keresztezést, melynek örvendetes eredménye nemcsak az volt, hogy a kereszteződés sikerült, hanem az is, hogy a kereszteződésből származott halak maguk is szaporító képességek bizonyultak. A sikeren felbuzdulva, kísérleteiket tovább folytatták és a kereszteződésből származott halakat a skót pisztránggal keresztezték ismét, a mi viszont egy nagy és tovább is szaporító ivadékat eredményezett.

A végzett kísérletek minden kétséget kizárólag igazolták, hogy a pisztráng, lazacczal történt kereszteződése által, nagyság és erő tekintetében nyer a nélkül, hogy szaporító képességét elveszítené. Ami a pisztráng és lazac keresztezésekor a halak hajlamát, képességét és sajátosságát illeti, erre nézve dr. Wright tapasztalata az, hogy ha a halakat ama helyről, hol ivni szándékoztak, elijesztjük vagy elkergetjük, akkor azok, mielőtt nyugtalanításuk oka megszűnik, azonnal visszatérnek eredetileg választott ivási helyeikre; ha pedig a teljes halat kifogják vagy elpusztítják, akkor az ikrás a már választott ivási helyét elhagyja és mélyebb helyeket keres fel, honnan egy más teljes társaságában tér vissza, mely azután az elveszett tejest van hivatva pótolni.

Ez különben ismétlődik mindannyiszor, valahányszor a teljes bármi módon elpusztul; az ikrások eme sajátosságát egyébként az orvhalászok ismerik és meglehetősen ki is használják.

Megemlítendő még a jelenleg élő ichthyologusok legnevesebbekének, a britt muzeum zoológiai osztálya vezetőjének, *Günther* tanárnak, a keresztezésekre vonatkozó nézete, mely szerint azok távolról sem oly ritkák, mint a milyeneknek eddig tartották és csak látszólag tekinthetők kivételes eseteknek, a mi magyarázatát viszont abban leli, hogy a halak élete meglehetősen ki van vonva megfigyeléseink alól.

Keresztezések eddig a sügérnél, pontynál lapos halaknál, heringnél, különösen pedig a salmonidák családjához tartozó pisztráng és lazacok különböző fajainál figyeltek meg és jellemző, hogy a keresztezésekől származó egyének ismertető jelei igen változóak és majd inkább az apához, majd inkább az anyához hasonlítanak. Minthogy pedig az így származott halak ismét legszívesebben az eredetüket képező fajok egyikével párosodnak, erre a körülményre vezethetők vissza az alakok, alkatok és színek megszámlálhatatlan különféleségei.

K.

~~~~~

—o TÁRSULATOK —o

Halászati társulat alakulási mozgalmak a Hármas-Körös holt kanyarulatain. A Hármas-Körös alsó szakaszán fekvő 5 holt kanyarulat halászati jogtulajdonosai az alakuló közgyűlést május hó 27-ikén Kun-Szent-Mártonban tartották meg. Az érdekelteknek nem a társulattá alakulás ellen volt kifogásuk mint inkább az ellen, hogy egyetlen társulattá alakuljanak. A legfelső két kanyarulat olyképp kívánt társulni, hogy belép a már működő Hármas-Körös társulat keretébe, a középső holt kanyarulat halászati jogtulajdonosai ellenben maguk között kívántak társulattá alakulni, végre a két alsó kanyarulat érdekelteit oda nyilatkoztak, hogy mivel ők most is rendszeren népesítik a szóbanforgó holt ágakat, tehát okszerűen üzik a halászatot, továbbra is önállóan kívánják azt hasznosítani. Az üdvös mozgalom tehát felsőbb helyről jövő döntésig függőben hagyatott. Egy másik társulat alakítás volt tervezve az u. n. peres-zugi holt kanyarulatra, amely egymagában is tekintélyes kiterjedésű vízterület. Ezen tervezett társulat alakuló közgyűlése május 31-re volt kitűzve Mezőturra s miután azonban az érdekeltségi kimutatás nem volt teljes, a közgyűlés a kiegészített kimutatás alapján újból lesz összehívandó.

m.

Az Érd-Dunagyházai halászati társulat június hó 1-én D.-Adonyban tartott választmányi ülésén a társulat fáradhatatlan tevékenységű igazgatója *Paczona István* részletes jelentést tett az orvhalászok üldözése közben szerzett gazdag tapasztalatairól. Az igazgató jelentése szerint az orvhalászok egyetértéssel a dunamenti szigeti csöszökkal, s hálóikat azoknál tartják rejtve. Az orvhalászat természetesen éjszaka folyik és pedig úgy, hogy a halászok az alkalmasan jövő vontató gőzhajók uszályához akasztják a saját ladikjaikat a szerszámokkal együtt s ilyen módon mennek fel Ercsiig vagy Tökölig, a honnan halászva leereszkednek a Csepel-sziget végén levő Rózsaszigetig, ott egyetértve a csöszökkal, az utközben fogott halakat bárkákba rakják át és a sziget partján a vízbe hajló fűzek ágai alatt vagy

a nádasokban elsüllyesztik. Amidőn ily formán néhány mázsa hal összegyűlt, a legközelebbi éjszakai vontató hajóval felvontatják a zsákmányt a főváros alá, ahol készen várja őket az orgazda. Az a körülmény, hogy az orozva fogott hal becsempészésére mindég akad vállalkozó, egyik legnagyobb akadálya annak, hogy az orvhalászatot gyökeresen kiirtani nem lehet, a társulat területéről. Mivel ebben az ügyben, a hatósági vizsgálat széles alapon folyik, a választmány elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a már 8-szor büntetett s most újból feljelentés alatt álló leghirhettebb orvhalászt tiltsa el végleg a halászatnak a társulat területén való további gyakorlásától, egyszersmind irjon fel a földmivelügyi miniszterhez, avégből, hogy a főváros piacán sziveskedjék érvényt szerezni a törvényben foglalt piaci tilalomnak, mint a hol leginkább értékesítik az orvul fogott halakat. m.

A Hármaskörösi halásznai társulat június hó 2-án tartotta Gyomán évi rendes közgyűlését. Kovács Lajos a társulat buzgó igazgatója beszámolt útja közben szerzett azon tapasztalatáról, hogy a társulat intentioi egyre jobban érvényesülnek, mert a halászatot mindinkább a társulati üzemptervnek megfelelően gyakorolják. Kivételesen, ha a tilalmi időszak daczára halásznai látott, ott az illetők ellen azonnal megindította a törvényes eljárást.

A közgyűlés elfogadta a javasolt költségelőirányzatot, annak a reményének adva kifejezést, hogyha a kint levő követelések befolyának az lejjebb fog szállani. m.

Nyilvános nyugtató az Országos Halásznai Egyesület pénztárába befolyt tagsági díjakról:

Ifj. Felhősi István 6 kor., Dr. Henin herczeg uradalmi felügyelősége 10 kor., Lovrekovits Ferencz 6 kor., Tokaj-nagyhalásznai halásznai társulat 10 kor., Velencei tavi halásznai társulat 200 K.

Kelt Budapesten, 1902. évi június hó 9-én Kuttner Kálmán egyesületi pénztárnok.

~~~~~

—o VEGYESEK o—

Halásznai egyezmény Magyarország és Románia között. Ismételve hírt adtunk már azokról a tárgyalásokról, melyek a Duna halásznai egyezményileg való rendezése tárgyában régebb idő óta folynak. Említettük, hogy Szerbiával az egyezmény szövegére nézve régebben megállapodtunk, most pedig azt jelenthetjük, hogy ugyanaz Romániát illetőleg szintén megtörtént. E hó első napjaiban folytak a tanácskozások a két kormány kiküldöttei között Budapesten, s több napi tárgyalás után az egyezmény terve el is készült. A javaslat természetesen csakis az illetékes tényezők hozzájárulása után fog végleges megállapodássá válni, illetőleg törvénybe iktattatni. Mivel a románok már Bulgáriával, sőt Oroszországgal is megkötötték a conventiót, rövid idő múlva Dévénytől egész Szulináig egységessé válik a halásznai kérdése.

Bosznia jövő halgazdasága. Megbízható helyről értesülünk, hogy Boszniában, a Szávához közel igen nagy tógazdaságok felállítását tervezik. Burda Viktor, az előnyösen ismert sziléziai tógazda, mintegy 8000 hold olyan területet vásárolt a boszniai kormánytól, állítólag igen előnyös feltételek mellett, amelyen kizárólag csak halat akar termelni. Ismerve ama sikereket, melyet Burda úr Ausztriában és Németországban e téren elért,

nem kételkedünk, hogy szándékát Boszniában is kiváló eredménnyel fogja megvalósítani. Tudva pedig azt, hogy volt idő, amikor ő nálunk akart minden áron birtokot szerezni, őszintén sajnáljuk, hogy a már említett üzlet által halásznai tevékenységét ránk nézve végleg megszüntnek kell tekintenünk, nemcsak, de sőt a közel jövőben üzletileg vele szemben fogunk állani, mert szinte bizonyos, hogy halainak jó részét nálunk akarja majd értékesíteni. Sajnos, azok az előnyök, melyeket a birtokszerezésnél eddig elérnie sikerült, annyira megkönnyítik az ő helyzetét, hogy bizony erős versenytársunk lesz. Állítólag annyiért kapta a birtokot, amennyit nálunk évi bér gyanánt fizetnek közepes minőségű földért. Ime egy jó példa arra, mit tesznek egyes kormányok azért, hogy a halgazdaságok fejlődését előmozdítsák.

Schweiz tengeri halszükségletét Baselen át importálják, vagyis innen látják el Schweiz nagyobb városait és szállodáit. A szállítást néhány német, belga és francia cég végzi, mindenkor távirati rendeléssel, melyet a baseli kereskedők azon jegyzék alapján tesznek, melylyel őket az illető cégek a tengeri halak minőségét, fajtát és árát illetőleg hetenkint több ízben ellátják. Hogy a távirati költségekben lehetőleg takarékoskodjanak, bizonyos határozott megállapodás áll fenn a schweizi és külföldi kereskedők között és pedig úgy, hogy minden egyes halfajnak megvan a maga jelzése, e mellé sorakozik két számjegy, melyek közül az első a megrendelendő mennyiséget, a másik annak árát jelenti. A német halkereskedők nagyobb rendeléseknél engedményeket adnak, sőt, a mennyiben az árfolyam napközben hullámzik, olyankor az aznapi legalacsonyabb árfolyamban állapítják meg az illető halfaj árát. A lazacot illetőleg a francia bevétel a legnagyobb, a minőséget illetőleg azonban az első helyet Németország foglalja el és csak azután következik Franciaország. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy, jóllehet Franciaország a távolság szempontjából előnyösebben fekszik, mégis a szállítási költségekben lényeges differenzia mutatkozik. Ugyanis míg Berlinből vagy Hamburgból Baselig, mely távolság mintegy 900 km., a szállítási költség 8'50 franc, addig ugyanazon mennyiség szállítási költsége Páristól Baselig, 544 km. távolságra 25 franc. —tt.—

~~~~~

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H—r A—l urnak Budafok. A fogadást feltétlenül elveszítette az, a ki állította, hogy a Kecsegeből ha megnől Tok, illetve Viza lesz. Ez egyszerűen képtelenség, hasonló ahhoz, mintha valaki azt állítaná, hogy a birkából, ha megnő, tehén lesz. A tokfélék (accipenseroidák) csoportjába tartozó halaknak nálunk öt képviselője található, névszerint a Kecsege, Szintok, Söreg, Fajtok, Vágótok és Viza.

Bármennyire hasonlítanak is eme halak egymáshoz, mégis oly lényeges eltérések vannak közöttük, a fej és ennek részei, nemkülömben a test alakja, valamint a vérték képződése és száma, kiváltképen pedig a fejlődés tekintetében, hogy még a laikus is könnyen észreveheti őket ugyannyira, hogy a legutolsó halász is ugyancsak mosolyog az említett állításon.

Hogy a dunai Süllőből lesz a balatoni Fogas, erre a kérdésre nem kell felelnünk, és pedig azért, mert csak a Balatonmentén nevezik a nagy süllőt fogasnak, mindenütt másutt megmarad az süllőnek, akármekkora is nő legyen. Ám ha a kérdés lényegét a fejlettség fokára vonatkoztatjuk, azaz azt kérdezzük, hogy a dunai süllő is elérheti a fogas nagyságát, erre igennel kell felelnünk, a mennyiben a süllő csakúgy megnő a Dunában is mint a Balatonban.

— „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása Bpsten. —